

Markó Béla

Túl sok virág

*John Everett Millais: Ofélia,
1851–1852, olaj, vászon, 76×112 cm,
Tate Galéria, London*

Felkínálkozik a futó időnek,
s virágokkal díszített asztalán
árvácska, margaréta vagy csalán,
mert ugyanarról a helyről kinőhet

sokféle éték, és már semmi több
a test, csak maradék, míg elsodorják
a hullámok az élettelen formát,
s lehet, hogy egyszer valahol kiköt,

de úgysem lesz lány ezután belőle,
legfeljebb újra s újra hervadó
pipacs, akár a véráztatta hó,

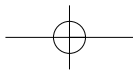
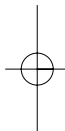
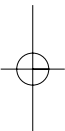
elolvad lassan, befolyik a földbe,
majd feltámad, s nem változik soha:
ugyanaz a szerelme s gyilkosa.

Kiűzetés

*André Derain: Tánc, 1905–1906,
olaj, vászon, 185×225 cm,
Fridart Alapítvány, Genf*

Akár a kígyó, egyszerű lesz végül
a tested, hogy tánc közben leveti
sok-sok ruháját, és hogy beleszédül
magába, körbefordul s neveti

a nézőket, míg elhull egy-egy része,
külön hevernek mind a végtagok,
de úgyis mindegy, mert nem veszed észre,
hogyan este van, s a fák közt még ragyog

sárgán az ég, hiszen nem úgy leszel
eggyé a külvilággal, hogyha innen-
onnan reád tapadhat sorra minden

szín, hang, íz, illat, így csak elveszel:
az illesztékek és kiszögellések
közül előbb-utóbb kifogy az élet.

Egyforma

*Jean-Étienne Liotard: Csokoládét vivő lány,
1744, pasztellkréta, pergamen, 82,5×52,5 cm,
Gemäldegalerie Alte Meister, Drezda*

Akárhány sorsot képzelnek neki,
de egyik sem válhat többé valóra,
s hiába áll itt évszázadok óta,
hogy hátha egyszer tovább viheti

a csészét, melyben most is gőzölög
az édes csokoládé, s kristálytisza
még a pohárban a víz, úgysem issza
már soha senki meg, hiszen örök,

vagyis halott minden, mi múlhatatlan,
s érintetlenül vár csak ugyanabban
a porcelánban, vászonban, selyemben,

mert éppen erről van szó, hogy hasonló,
sőt egyforma egészen így a forró
ital s a lány: a tálca meg se rezzen.

Turbuly Lilla

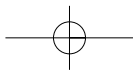
Utazók

Miután elköltöztél, nyárra kiadtam a lakást,
csak mosni jártam oda, meg takarítani
a hetente cserélődő utazók után.
Amerikai egyetemisták, egy német reklámzeneszerző,
argentín orvos az olasz barátnőjével, belga nyugdíjas,
aki egy összehajtható vasalódeszkával érkezett,
és egy doboz pralinét hozott ajándékba.
Egy spanyol lány hónapokat kerékpározott
keresztbe-kasul Európában, és itt találkozott az anyjával –
gondosan felcímkézett, üres befőttesüvegek maradtak utánuk.
Egy kopasz, ír férfi hiányos fogazattal és cinikus félmosollyal:
egy hétig rettegtem, hogy talán kábítószerdíler, és itt fog lebukni,
de csak két flakon hajsampont és pár doboz sört találtam.
Mert mindenki után maradt valami:
aprópénz, gyűrött térkép, fél pár zokni az ágy alatt,
néhány sor egy képeslapon: We had a great time in your flat.
De legfőképp szagok: tusfürdő, cigaretta, füstölő,
ismerős és ismeretlen ételek, fűszerek illata, átizzadt ágynemű
szaga.
Szeptember lett, mire becsuktam az ajtót az utolsó mögött,
és hirtelen megéreztem, hogy hiába:
tucatnyi ország tucatnyi lakója sem szellőztet ki téged az életemből.

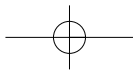
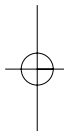
38

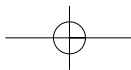
Ultra.hangok

Az az árnyék ott... lássuk csak, igen...
(Tadamm.)
Megnézem innen is, hogy biztosabb legyen.
(Tamm, tamm, tadamm.)
Mondták már máskor is talán?
(Tamm, tadamm.)
Tízéves, ócska gép ez ám!
(Tamm, tamm.)
Egyszer még felrobban nekem.
(Tamm, tamm.)
S kinézem lassan mind a két szemem...

(Tamm, tamm.)
Ne féljen, látok még azér',
(Tam, tam, tadamm.)
Megvan, itt fut az az ér...
(Tamm, tamm, tatamm.)
Ez meg itt nagyobb. Egy ujjal biztosan...
(Tamm, tamm, tatadamm.)
Csak nyugi, nem halálosan...
(Tam, tadamm.)
De ez a nap... örült délután.
(Tamm, tamm.)
Jön még egy fejdász a rendelés után...
(Tamm, tamm, tatamm.)
Az asszony rágja a fülem,
(Tamm, tatamm.)
de mi lesz itt, ha lépek, nélkülem?
(Tatamm, tatamm.)
Mondom, semmiség!
(Tam, tam, tararamm.)
Elélhet ettől jó pár évig még...
(Tamm, tamm, tamm.)
Ha másban nincs jele...
(Tadamm, tam, tadamm.)
Gyakrabban sír, mint kellene?
(Tadamm, tadamm, tadamm.)
Szúr, facsar, hasít?
(Tamm, tamm, tadadamm.)
És néha nem szorít?
(Tamm, tamm, tatamm.)
Az ott, igen!
(Tamm, tadamm, tadamm.)
Az az árnyék! Azt hiszem...
(Tatamm, tatatatamm.)
ezt már önnek is látni illene:
(Tatatatamm, tatatatamm.)
kicsit nagyobb a szív, mint kellene.

Tatár Sándor

Letisztult, világos képlet

Lehet, hogy úgy éled meg: a valóság
labirintusszerű – útvesztők, talányok
(csak akadjon e zűrzavarban a fény[kiút-]keresést
folytatni parány ok!), ám az sem kizárt, hogy úgy érzed:
képzeltszülemény
csupán e bonyolultság – hogy mily primitív logika
húzódik meg a csalókán bonyodalmas tényfelszín alatt
(világ-kép-zavar), valójában az az elképesztő.
Ám végül aztán csak mégsem tudod,
mi igazíthat el: a **térkép** vagy a **vérkép** –
a humán érték, a nominál-, avagy a vegyérték;
az egybelátás képessége vagy ellenkezőleg:
az öngerjesztett kurázszi, mely
képes átvágni az összefüggés[?]szövevényt:
a *képszelőerő*.

40

A *kép*hez (s nemcsak képzeletünkben)
számos fontos képesség kapcsolódik.
persze vannak köztük olyanok,
amelyek között (bár képalapjuk
színleg egyazon)* összefüggést kreálni
végképp képtelenség. Például:
képviselet és **képmutatás**.
Nem igaz?!

* Bezzeg elkülönбöződnek képzettség szerint!

(Haj, haj! A tavalyi ho[rmon]...)

Vénülő gavallér Oszkár.
Még sok nő után poroszkál,
vagy inkább koslat tán;
de a múlt hol van már?!
Mondják, már keveset tosz. Kár.

(a lúzer)

Haj, balszerencsés volt Jenő!
Mondják, nem volt pasi, se nő...
Férje, az ebadta,
s nője is megcsalta.
Most lóg. Elbírja a fenyő.

(góltotó)

Nem fakuló emlék Etelke;
delnővé dús keble emelte –
'szisszen a garnizon:
Ez ám a...! Az bizony!
Tiszt? baka pattan ma nyeregbe?

(malheur)

Csalóka hely bizony Apostag –
vendégekönyvét hogyha lapoztad:
sok híresség járt ott,
ám neked megártott:
elestél, s Sárába tapostak.

(finnyátlan)

Vérmes egy férfiú Szerafin.
Nem bánja: szilikon... zselatin...
mű avagy valódi –
toszik, nem szabódik;
bármely kéjkehelybe benyalint.

(elkomorod')

Élt egy úr, úgy hívták, Igor.
Első volt nála a szigor.
Így, mikor b. neje
mással, éjfél fele...
l'hervadt arcáról a vig'or.

(Extra Hungariam est...! [De hát...])

Az, hogy én nem lakom Bernben,
szerintem nagyon nincs rendben.
A város direkt szép,
s ha frankkal fizetnék,
nem bánna az ivarszerv sem.

Herdálnunk kell, ha

Az ember végül szomorú,
vizes, homokos sík – jaj, nem pagony!
Rendre eljön a derűre ború;
belém verte ezt életem nagyon.
De mégis (félkegyelmű[?]) csak ezt dúdolom:
erre a földre s épp a mostba meg kellett születnem
– legyek üzenet vásott húrokon
(vagy inkább a végtelen kékben sodródó üvegben?) –
Esélyeink? Halmaz: határtalan.
De minden boldogságnak ára van:
olvadoz, zsugorszik a végtelen paletta;
a szívós magból vén ecetfa lett ma,
s maholnap csonk csak,
kérgén gomba és moha.
Mindaz, mi megvalósult, más helyett valósult.
Beteljesedés mossa
ki a talajt alótlunk,
de ettől vonzóbb halvér és sztoa?
Herdálnunk kell, ha úzünk boldogságot,
bárkik legyünk: tanárok, bölcselők,
tőzsdézők, boltoslányok...
A halál mohóságunk célja? Vég-oka?

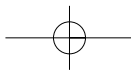
Bakos András

Hazalátogatás

A lélek, meglehet, magyar vizsla,
éjjel túri a fagyos szelet, de ahogy
hajnalban az első meleg tenyér
végigsimítja, látványosan reszket
a teraszon, ahová azért csukták ki,
mert az egyik vendég tart tőle.
Sorban járnak ki hozzá a többiek.
Finom és karcos tenyerek: orvos,
zenész, katona, nők és férfiak
vegyesen. Nem is vendégség,
mert napokra összeköltöztek,
hanem *lelki élet*. A kisbaba jól érzi
maga mindenki karjában, a két
nagyobb lánygyerek csöndben
rajzolgat, ők pedig főznek, isznak,
beszélgetnek. Nem rúg be senki,
az a férfi se, akibe pedig nagyon
erős, fűszeres konyakot diktálnak,
mert sóhajtozik otthon hagyott,
dühöngő nője miatt. A lélek sokfelé
sivatag, lárma, durva kéz. Most, itt
öreg, karcos bárd az összerakott
tűzifán; cirkalmas magyar szöveg egy
dekupázsolt teásdoboz belsejében:
„nem beszarni, énekelni!”; sárga
csillámgömb az erkélyre kitett fenyőn;
rozsdás kolompú báránka, kályha
lassuló éjjeli vetítése. Pokróc. Nyers
szivacs, amelyen pont addig alszanak,
ameddig kell, boldog magyarok.

Mit tesz Isten

A bányából jön itt minden jó,
ha már más nem, első osztályú
faanyag, a járatok aladúcolásához
kellett régen. A fene tudja, kellene-e
még később, hogy mindez amúgy
senkié sem lenne, vagy maradna
a senkiháziaké. Szégyellős volt
a legtöbb ember odalenn eleinte,
bódogtalan. Most meg már azt is
fölcipelik, ami nagyon nehezen
mozdítható. Bűn ez, és kötelesség,
a családért. Cserébe, vagy nem is
tudom, egyszer együtt újraraktuk a
faluban az összes régi, fölhullámosodott
járdát a kimaradt betonlapokból.
El kellett vágni egy csomó
meggyfagyökeret. Erős illatuk
volt, csak pislogtunk. Azt mondom,
meg lehetne most már nyugodni.
Csabi apja szerint csak abból
adódna baj, ha az Isten egyszer
elkiáltaná magát: Magdolna-bánya,
rovancs! Akkor nagy recsegés-ropogás
lenne itt, ahogy megindulna
vissza, a helyére magától minden.
Komoly házak is dőlnének.

Balaskó Ákos

Szegycsont

Vasárnaponként, mielőtt templomba indul, anya
az erkélyen elszív egy-két szálát.

Azt mondja, ennyi bűnt megérdemel.

Úgy bámul ki a lakótelepre, mint a munkásokra
egy szerszámgyár váltott műszakos gépsora.

Hallgatja, ahogy bangladesi gyerekkezek neki
csavarozzák a reggeli zörejeket össze.

Három hónapja költözött hozzám és apától el.

A hálóban, ahol három hónapja fekszik,

az ágyam fölé szögelte az esküvői képüket,

Hosszasan szokott ácsorogni előtte, leginkább

csak magát nézi, hümmög, elmormol egy-egy kurvaanyját.

Saját tányérba meredve, billegve az ideghúrokon,

így ülünk az asztalnál háromszor naponta.

Az ilyen fajta hallgatás széle a lakás minden zugából kilóg,

ez egy múlt havi tévéújság sarka az asztalon,

egy lejárt garancia a fontos papírok között,

ez az együttélés fals-negatív meddőségi tesztje.

Miután elindul, neki kell állnom sütni, idő

kell a csirkéhez, úgy csinálom, ahogy ő akarja.

Fel sem tűnik már, hogy a visszanyelt üvöltések
milyen határozottan vezetnek szegycsontig egy kést
délelőtti rádiómisék idején.

És hogy már van valami tudatos a túlfutásban,

hagyni, hogy átszelje az ujjakat. A nem azonnali elszorításban.

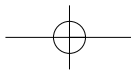
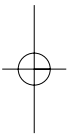
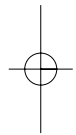
Hogy egy kicsit később nyúlok a ragtapaszért.

És hogy a sütetést félbehagyva hosszú perceken át

bámulom, ahogy a gázcálción kihagy

a zacskós leves alatt néha-néha.

Mínta elszívne néhány szálát bűn gyanánt.

Canaries in the coalmine

Azt mondják, az itteniek kivétel nélkül
felpuffadt hassal születnek.
És hogy ha ide születesz, áprilisban tavasznak,
szeptemberben ősznek érzed
a szivárgó vegyszerek szagát.
Szirénákra tudsz csak elaludni,
és hogy a közeli bányatavakig járnak az álmaid.
Hogy a mélylélektani itt külszíni fejtés.

Azt mondják, a huzalkerítések helyén túl
hőség idején több száz hordót
locsolnak, hogy megelőzzék a robbanást.
És hogy nincs védőtalapzat, csupán a döngölt föld maga,
vagyis a mérgeket közvetlen a talajba mossák.

Ma vegytiszta tavasz van. Tócsákban járnak
a zivatarfelhők, és minden tócsa egy-egy rothadó tetem.
A kiszáradt levélcsomók a partokon megégett kanáritollazat.
Garatig száll a nyárfa bolyha,
borzolódnak a tollak, a sármély mozdulatlan.
A történelem itt fedetlen hordókban áll.

Az itteniek magukban forgatják a mérgeket.
A földről etetik és a közkutakról itatják a kutyákat,
a felhalmozódás mértékét valahogy ki kell mutatni,
hogy tudják, a másnap telhet-e így még.

És azt mondják, nincs senki más, csak az
itteniek, mert senki sincs túl messze innen.
Hogy ez a telephely közös tulajdon.
Gubbasztunk az elbontott kerítések mentén, kidobott
horgászszékeken,
hogy őrizgessük egymás elhasznált holmiját.